

12.2 Wat te doen als een succesfactor nog niet aanwezig is bij een leerling of ouder?

In de praktijk zijn de succesfactoren bij leerlingen en hun ouders, zoals beschreven in paragraaf 12.3.4, lang niet altijd reëel. *Dat geeft niet, want ze zijn vaak de uitkomst van een diagnostisch proces.* Met andere woorden: het traject heeft dan het realiseren hiervan als doel. De basishouding van de diagnost is: het gaat vrijwel altijd om onvermogen/onkunde en zelden om onwil. En misschien schatten de leerling en ouders de situatie anders in of is hun bezwaar of kritiek geheel terecht. Sommige leerlingen of ouders hebben nauwelijks probleembesef en wijten alles aan de school. Ze kunnen ook moeite hebben met het verwoorden van hun voor- en afkeuren. Of ze hebben zo weinig vertrouwen in de school dat de beoogde samenwerking snel vastloopt. Misschien was de eerste uitleg van de diagnost onvoldoende afgestemd op hun informatiebehoefte en persoonlijke kader. Of is het hem nog niet gelukt de samenwerking tussen de leerling, ouders en school te verbeteren, waardoor het onderlinge vertrouwen ontbreekt. Wat kun je dan doen om dit alsnog te bereiken?

Sommige leerlingen en ouders hebben eerder negatieve ervaringen met professionals opgedaan. Deze ervaringen kleuren hun verwachtingen van de diagnostiek nu. Eerst zal je moeten uitvinden wat ze als negatief hebben ervaren en wat dat betekent voor jou manier van werken in het hier en nu. Wat willen ze nu anders en hoe? Wat betekent dit concreet voor jouw professionele handelen? Wil en kun jij dit zo doen?

Sommige leerlingen en ouders zijn zodanig zwaar belast met andere problemen (zoals werkeloosheid, een ziek gezins- of familielid, financiële problemen, schulden, alcohol/drugsmisbruik, huiselijk geweld of geen vaste woonplek) dat zij gewoonweg geen ruimte en energie hebben om te participeren aan het traject, hoe graag ze dit ook zouden willen.

Is aan een succesfactor (nog) niet voldaan, benoem dit dan vanuit een open, respectvolle, nieuwsgierige, accepterende (niet-veroordelende) houding. Verwoord de succesfactor concreet als een doel. Bepaal samen met de leerling en/of ouders in hoeverre deze factor te beïnvloeden of om te buigen is. Met andere woorden, wat hebben de leerling of diens ouders nodig om ..... te kunnen?

Meestal moet je in dergelijke situaties ‘roeien met de riemen die je hebt’ en alles op alles zetten om een verbetering in de situatie te bewerkstelligen, binnen de grenzen die er zijn en in het belang van het kind/de jongere. Bijvoorbeeld door de positieve en beschermende factoren van de leerling, onderwijsleer- en opvoedingssituatie uit te bouwen om zodoende het schoolsucces van de leerling en daarmee zijn toekomstmogelijkheden te vergroten. Vragen uit de intake- en adviesfase en gespreksvaardigheden HGD (hoofdstuk 10) ondersteunen professionals hierbij.